

K ORGANIZACI PVO NA TERITORIU VOJENSKÉHO OKRUHU

Při organizaci obrany teritoria vojenského okruhu zaujímá důležité místo protivzdušná obrana. Její význam vyplývá jednak z možnosti vzdušného nepřítele vést bojovou činnost i na objekty umístěné daleko od čáry dotyku, jednak z toho, že pro většinu svazků, jednotek a zařízení teritoriálního štábu vojenského okruhu je boj se vzdušným nepřítelem jediným bojovým kontaktem s nepřítelem.

O možnostech vzdušného nepřítele nás přesvědčila válka ve Vietnamu a izraelsko-arabská střetnutí.

Na teritoriu vojenského okruhu bude úsilí vzdušného nepřítele zaměřeno především na administrativně hospodářská centra, průmyslové aglomerace, hlavní uskupení pozemních vojsk, přechody přes velké vodní toky a na údolní přehrady.

U vojsk a zařízení, která podléhají územnímu štábu okruhu, můžeme předpokládat úder vzdušného nepřítele zejména na svazky a útvary v prostorech zmobilizování, soustředění a na přesunu, na svazky a útvary přebírané a přesunované na území vojenského okruhu a vedoucí bojovou činnost s částí sil nepřítele. Předpokládáme, že vzdušný nepřítel povede úder i na komunikační centra, prostory rozmístění tylových útvarů a zařízení a překládkové prostory, letiště, útvary CO a velká opravárenská zařízení.

Mimo bojovou činnost palubními prostředky a bombardováním bude vzdušný nepřítel vést i radiotechnický a vzdušný průzkum, uskutečňovat přepravu a shoz vzdušných výsadků. Při vedení bojové činnosti s použitím jaderných zbraní vystupuje do popředí v činnosti letectva pře-

prava jaderných zbraní na cíl, doplňkový průzkum cílů před vedením jaderných úderů i prověrka výsledků jaderného napadení.

Potenciální možnosti prostředků vzdušného napadení může zmařit jen dobře organizovaná protivzdušná obrana, kterou tvoří:

- síly a prostředky vojska protivzdušné obrany státu,

- prostředky protivzdušné obrany vojsk, které podléhají teritoriálnímu štábu vojenského okruhu,

- vojsko PVO a stíhací letectvo frontu, pokud jsou na území vojenského okruhu rozmístěny nebo na něm působí,

- prostředky protivzdušné obrany ostatních svazků a útvarů, rozmístěných nebo přesunovaných na území vojenského okruhu.

Odpovědnost za protivzdušnou obranu státního území má velitel vojska protivzdušné obrany státu, bojovou činnost s nalétávajícím vzdušným nepřítelem řídí svazky PVOS.

V teritoriálním štábu vojenského okruhu organizuje protivzdušnou obranu náčelník oddělení protivzdušné obrany, který po vyčlenění polního velení pozemních vojsk odpovídá za výcvik specialistů vojska protivzdušné obrany pozemních vojsk na území vojenského okruhu, za mobilizaci svazků a útvarů vojska protivzdušné obrany přímo podřízených velitelství vojenského okruhu a vytváření útvarů vojska protivzdušné obrany i jejich stmelování k vedení bojové činnosti. Organizuje příjem údajů o vzdušné situaci na štábu

vojenského okruhu, vyhodnocování činnosti vzdušného nepřítele a uvědomování podřízených. V součinnosti s ostatními prostředky PVO řeší organizaci protivzdušné obrany překládkových prostorů, vševojskových svazků a útvarů podřízených štábu vojenského okruhu.

Co učiní pro splnění uvedených úkolů:

- vede soustavný přehled o situaci prostředků PVO na teritoriu vojenského okruhu a jejich bojových možnostech,

- dává podklady pro informaci příslušné rady obrany o rozmístění a bojových možnostech prostředků PVO na teritoriu,

- navrhuje veliteli vojenského okruhu organizaci protivzdušné obrany u podřízených svazků a útvarů,

- organizuje součinnost s vojskem protivzdušné obrany státu a vojskem PVO frontu,

- vydává podklady pro organizaci PVO u svazků a útvarů přicházejících na území vojenského okruhu,

- vydává podklady pro realizaci „Směrnice pro provádění součinnosti mezi silami a prostředky protivzdušné obrany“,

- vede přehled o počtech a stavu výcviku specialistů vojska PVO na území vojenského okruhu, organizuje jejich výcvik, doplňování a odesílání k bojovým útvarům,

- ve spolupráci s organizačně mobilizačním oddělením a ostatními odděleními teritoriálního štábu spolupracuje na vytváření nových útvarů vojska PVO pozemních vojsk, organizuje jejich zkompaktování, bojové stmelení a předání frontu,

- sleduje průběh mobilizace u útvarů vojska PVO přímo podřízených vojenskému okruhu, kontroluje jejich činnost, organizuje bojové stmelení a podle požadavku frontu upřesňuje jejich bojové použití. Podle potřeby vydává podklady pro průzkum vzdušného nepřítele i pro organizaci a vedení palby.

Základním dokumentem pro řízení protivzdušné obrany vojsk a objektů podléhajících teritoriálnímu štábu vojenského okruhu je „Plán protivzdušné obrany“, který zpravidla obsahuje.

- uskupení a předpokládané náletové směry vzdušného nepřítele,

- rozmístění a účinnost prostředků protivzdušné obrany podřízených teritoriálnímu štábu okruhu, velitelství vojska PVOS i vojsku PVO frontu a jejich předpokládaný manévr,

- vševojskové útvary a svazky v prostorech zmobilizování a soustředění,

- prostory převzetí, předání a pocho-
dové osy svazků přesunovaných na území vojenského okruhu,

- přechody přes velké vodní toky,

- překládkové prostory, prostor rozmístění týlových útvarů a zařízení,

- předpokládané prostory vysazení vzdušných výsadků,

- místa velení vojenského okruhu, vojska PVOS, frontu a prostory rozmístění MNO i rady obrany.

Na základě nařízení náčelníka vojska PVO MNO a Plánu protivzdušné obrany územního štábu vojenského okruhu se zpracovávají odborná nařízení, která se vydávají podřízeným vševojskovým svazkům, útvarům, krajským vojenským správám a jež zpravidla obsahují:

- údaje o prostředcích vzdušného napadení nepřítele,

- bojové možnosti prostředků PVO v zájmovém prostoru,

- úkoly pro průzkum vzdušného nepřítele a příjem zpráv o vzdušné situaci, údaje pro rozpoznávání letadel a pro boj s radioelektronickými prostředky nepřítele,

- zásady pro vedení boje s prostředky vzdušného napadení nepřítele,

- spotřebu střeliva a hlášení.

Svazkům mobilizovaným, vytvářeným a přicházejícím na území vojenského okruhu, které nejsou přímo podřízené teritoriálnímu štábu vojenského okruhu, se vydávají „Výpisy z bojového nařízení náčelníka oddělení PVO vojenského okruhu“ s cílem předat velitelům a štábům údaje potřebné pro organizaci a uskutečnění PVO z hlediska plnění úkolu na teritoriu vojenského okruhu. Ve výpisech z bojového nařízení náčelníka oddělení PVO uvádíme nejnovější poznatky o činnosti vzdušného nepřítele, údaje pro příjem sítí uvědomování, rozmístění prostředků PVO v zájmovém prostoru a opatření pro boj s radioelektronickými prostředky nepřítele. U mobilizovaných vševojskových svazků a útvarů PVO je nezbytné vydat i Výpisy ze směrnice pro organizování a provádění součinnosti mezi silami a prostředky protivzdušné obrany.

Podle situace se výpisy z bojového nařízení náčelníka oddělení PVO územního štábu vojenského okruhu vydávají i k organizaci protivzdušné obrany překládkového prostoru, nově vytvářeným vševojskovým svazkům apod.

Při organizaci protivzdušné obrany u jednotek a svazků teritoriálního štábu vycházíme z předpokládané činnosti vojsk nepřítele, z odborného nařízení náčelníka oddělení PVO vojenského okruhu, všeobecně platných zásad a bojových možností

vlastních prostředků. Jejich rozmístění volíme tak, aby v součinnosti s ostatními prostředky protivzdušné obrany bránily rozhodující objekty svazku a útvarů.

U vojsk, kde není zabezpečena účinná protivzdušná obrana, je třeba docenit dobře organizovaný příjem údajů o vzdušné situaci, vidový průzkum a včasné uvědomování vojsk. K získání údajů o vzdušné situaci využijeme odposlechu sítí uvědomování vojska PVOS nebo PVO frontu, systému uvědomování CO, předávání údajů po velitelských nebo součinnostních linkách, vidového a optického průzkumu. Důsledně organizujeme rozptylování a maskování jednotek, zařízení a ukrytí živé síly a techniky.

Protivzdušná obrana mobilizovaných svazků a útvarů

Jednou z nejdůležitějších činností teritoriálního štábu vojenského okruhu je řízení mobilizace a vytváření nových svazků a útvarů na teritoriu. Následnou součástí plnění tohoto úkolu je i organizace protivzdušné obrany.

U mobilizovaných svazků a útvarů vycházíme ze stanoveného úkolu, činnosti vzdušného nepřítele, rozmístění prostoru zmobilizování na teritoriu, kádrového složení útvaru, charakteru výzbroje a úrovně výcviku záloh.

Útvary s bojovou pohotovostí do 24.00 h poskytuje oddělení protivzdušné obrany jen pomoc při řešení vzniklých problémů v oblasti kádrového nebo materiálního zabezpečení. Svazkům s delší bojovou pohotovostí organizujeme kontrolu a pomoc s cílem posoudit správné pochopení a realizaci vydaných nařízení. Důraz při pomoci svazkům a jednotkám PVO klademe na bojeschopnost techniky, organizační učenění a bojové stmelení. Mimo to u vševojskových svazků a útvarů kontrolujeme příjem údajů o vzdušné situaci, organizaci průzkumu vzdušného nepřítele a uvědomování jednotek. Požaduje se, aby protivzdušná obrana byla organizována ihned po nástupu záloh a bojového uschopnění techniky, aby s pozorovateli vzdušného nepřítele i veliteli jednotek určenými pro palbu na vzdušné cíle proběhl zdokonalovací výcvik v rozpoznávání hlavních typů letadel, jejich bojové činnosti, podávání hlášení i vedení palby.

U náčelníka protivzdušné obrany svazku sledujeme správné pochopení stanoveného úkolu, realnost vydaných nařízení, upřesňujeme situaci nepřítele i součinnostních prostředků PVO. Kontrolujeme použití útvarů a jednotek vojska PVO,

kompletu S-2M, kulometu na tancích i využívání hromadné palby z ručních zbraní na nízké letící cíle.

U jednotek PVO poskytujeme pomoc při přípravě a v průběhu 1. a 2. etapy bojového stmelení a taktických cvičení.

Při vytváření nových útvarů vojska protivzdušné obrany se náčelník a oddělení PVO podílí na zpracování „Nařízení velitele vojenského okruhu náčelníkům místních vojenských správ“, kde uplatňuje odborné požadavky, zejména na kádrové složení útvaru, bojové uschopnění techniky a další materiální zabezpečení. Do prostoru vytváření útvaru organizuje kontrolu a pomoc s důrazem na organizační učenění útvaru, jeho bojeschopnost a sladění k vedení bojové činnosti. K tomu zpracuje a vydá „Plán bojového stmelení“, ve kterém stanoví program zaměstnání pro jednotlivé dny, jejich obsahovou náplň i metodiku vedení. Na závěr bojového stmelení organizuje taktické cvičení s řízením palby a pokud je to možné s bojovou střelbou.

PVO útvarů a svazků přicházejících na území vojenského okruhu

Nejčastější činností teritoriálního štábu okruhu po zahájení ozbrojeného střetnutí je zabezpečování přesunu a rozmístění svazků a svazů, které přicházejí na teritorium vojenského okruhu.

Protivzdušná obrana těchto svazků a svazů je zabezpečena zpravidla jen organizačními prostředky, ale s využitím ostatních součinnostních prostředků protivzdušné obrany rozmístění poblíž os přesunu nebo prostoru soustředění. Jen ve výjimečných případech se vyžaduje posílení jejich protivzdušné obrany stíhacím letectvem.

Ke sladění vzájemné činnosti prostředků protivzdušné obrany ve společném prostoru a k získání nejnovějších informací o charakteru činnosti vzdušného nepřítele, způsobu uvědomování a dalších podkladů pro vedení palby se zpravidla vydává „Výpis z bojového nařízení náčelníka oddělení PVO“, nebo tyto údaje předává ústně funkcionář oddělení protivzdušné obrany vojenského okruhu. Tento bývá zpravidla členem komise, která přesun svazku zabezpečuje. Výpis z bojového nařízení náčelníka oddělení protivzdušné obrany má jen informativní charakter a nemá nařizovací formu.

Zpravidla obsahuje nejnovější údaje o činnosti vzdušného nepřítele, údaje pro příjem sítí uvědomování a organizaci průzkumu vzdušného nepřítele. Dále rozmís-

tění součinnostních prostředků FVO v zájmových prostorech přesunovaných svazků, způsob organizace součinnosti s nimi a opatření pro boj s radioelektronickými prostředky nepřítele.

V kontrolní činnosti a pomoci klade-me důraz na:

- organizaci průzkumu vzdušného ne-přítele a způsob uvědomování vojsk,
- znalosti Směrnice pro organizování a provádění součinnosti mezi silami a pro-středky protivzdušné obrany,
- na organizaci součinnosti se souse-dy a bráněnými objekty.

Svazky přecházející do podřízenosti vo-jenského okruhu přebíráme komisionálně. Zápis o převzetí v oblasti vojska proti-vzdušné obrany obsahuje:

- stav velitelského sboru početně, ná-čelník protivzdušné obrany svazku, vše-vojskového útvaru a hlavní funkcionáři profilétadlového útvaru jmenovitě,
- úkol, který jednotky PVO plnily,
- počty osob útvaru a jednotek voj-ska PVO,
- počty techniky a její bojeschopnost,
- bojové zkušenosti,
- morálně politický stav.

Po převzetí útvaru se náčelníkovi pro-tivzdušné obrany svazku vydává bojové nařízení náčelníka oddělení PVO vojen-

ského okruhu, ve kterém se stanoví další úkol a podklady pro vedení bojové čin-nosti v rámci vojenského okruhu.

PVO prostorů rozmístění týlových útvarů a zařízení

U útvarů a zařízení, kde nejsou orga-nické prostředky vojska protivzdušné obrany a kde je značná koncentrace ma-teriálu a techniky, využíváme zejména opatření ke snížení účinků napadení vzdušným nepřítelem. Prostory rozmístě-ní (pokud je to možné) volíme v prosto-rech bráněných vojskem PVOS, v pláno-vaných prostorech bojové činnosti stíha-cího letectva nebo v prostorech, které jsou bráněny účinnou protivzdušnou obra-nou na přístupech. Jednotky a zařízení se umísťují ve skrytu, využívá se ochranných vlastností terénu a ženíjního budování. Důsledně se dodržuje rozptýlení jednotek, světelná kázeň a hromadný dovoz a odvoz materiálu se soustřeďuje na noc. Na všech velitelských stanovištích a u všech jedno-tek se organizuje průzkum vzdušného ne-přítele a uvědomování vojsk, u každého praporu se vyčleňuje četa pro střelbu na nízko letící cíle. Pokud jsou možnosti, or-ganizuje se i příjem údajů o vzdušné si-tuaci ze sítí uvědomování PVOS nebo PVO frontu, nebo informacemi od sousedů.

Prostředky protivzdušné obrany svazků, útvarů a zařízení teritoriálního štábu vojen-ského okruhu tvoří nedílnou součást sil a prostředků vedoucích na teritoriu vojenského okruhu boj se vzdušným nepřítelem a to podle jednotně stanovených zásad a ve vzá-jemně stanovené součinnosti.

Proto znalost organizace průzkumu a vedení palby je nezbytným předpokladem pro vedení boje se vzdušným nepřítelem i pro řešení protivzdušné obrany svazků a útvarů.

Tyto znalosti je třeba u velitelů, štábů a vojsk získávat již v míru a zabezpečit tak jejich racionální uplatnění při zahájení ozbrojeného střetnutí.